

Paniyum — O‘ninchi raqam

Xalqlarning yuksalishi va qulashi: 144 000 ning muhrlanishi va Doniyor 11:10–16 ning yashirin bashoriy tarixi

Jeff Pippenger
2025-04-16

O‘n birinchi va o‘n ikkinchi oyatlardagi mavzu janub podshosining ko‘tarilishi va qulashi bo‘lgani kabi, ikkinchi oyatda oxirgi prezident orqali ifodalangan Amerika Qo‘shma Shtatlarining yakuniy ko‘tarilishi va qulashi ham shundaydir; bu esa ajdar qudratining so‘nggi yer yuzidagi vakilidir. Uch va to‘rtinchi oyatlarda Birlashgan Millatlar Tashkilotining yakuniy ko‘tarilishi va qulashi ifodalangan. Beshinchi oyatdan to‘qqizinchi oyatgacha bo‘lgan oyatlar 538-yildan 1798-yilgacha bo‘lgan papalik hokimiyati tarixini ifodalaydi. 538-yil papalik hokimiyatining quvvatlantirilganini, 1798-yil esa papalikning o‘limli yarasini bildiradi, demak, beshinchi oyatdan to‘qqizinchi oyatgacha bo‘lgan oyatlar mahluqning yakuniy ko‘tarilishi va qulashini ifodalaydi. O‘ninchi oyat sobiq Sovet Ittifoqida ifodalanganidek, 1989-yilni janub podshosining qulashi sifatida belgilaydi.

“Amal maydoniga chiqqan har bir xalqqa yer yuzida o‘z o‘rnini egallashga ruxsat berilgan, toki u ‘Kuzatuvchi va Muqaddas Zot’ning maqsadini amalga oshiradimi-yo‘qmi, ayon bo‘lsin. Bashorat dunyoning buyuk imperiyalari — Bobil, Midiya-Forsiya, Yunoniston va Rim — ning ko‘tarilishi va qulashini kuzatib borgan. Bularning har biri bilan, qudrati undan kamroq bo‘lgan xalqlarda bo‘lgani kabi, tarix o‘zini takrorladi. Har birining sinov davri bo‘ldi, har biri muvaffaqiyatsizlikka uchradi, uning shuhrati so‘ndi, qudrati barham topdi va uning o‘rnini boshqasi egalladi....”

“Muqaddas Bitik sahifalarida ravshan bayon etilgan xalqlarning yuksalishi va qulashi misolida, ular faqat tashqi va dunyoviy ulug‘vorlik naqadar behuda ekanini o‘rganishlari kerak. Bobil, butun qudrati va hashamati bilan — dunyomiz o‘shandan beri uning o‘xshashini hech qachon ko‘rmagan, — o‘sha davr odamlari nazarida shunchalik barqaror va bardavom bo‘lib ko‘ringan qudrat va hashamat bilan, — naqadar butunlay yo‘q bo‘lib ketdi! U “o‘tning guli” kabi nobud bo‘ldi. Xudoni o‘zining poydevori qilmagan hamma narsa ham shunday halok bo‘ladi. Faqat Uning maqsadi bilan bog‘langan va Uning fe‘l-atvorini ifoda etadigan narsa bardavom bo‘la oladi. Uning tamoyillari — dunyomiz biladigan yagona sobit narsalardir.” Education, 177, 184.

O‘n birinchi va o‘n ikkinchi oyatlar Rossiya timsolida ifodalangan janub shohining yakuniy yuksalishi va qulashini ko‘rsatadi. O‘n uchinchi oyatdan o‘n beshinchi oyatgacha bo‘lgan oyatlar Amerika Qo‘shma Shtatlarining yakuniy yuksalishi va qulashini ko‘rsatadi. O‘n birinchi bobdagi butun bashoratiy rivoyat shohliklarning yuksalishi va qulashining tuzilishi asosiga qurilgan. Bashorat talabasi, agar u o‘n birinchi bobdagi bashoratiy xabarni to‘g‘ri taqsimlashning biror imkoniyatiga ega bo‘lishni istasa, bu haqiqatni e‘tiborga olishi lozim.

Doniyor kitobining o‘n birinchi bobiga oid asosiy nuqtayi nazar shundan iboratki, u shohliklarning ko‘tarilishi va qulashining takroriy tasvirlaridan tashkil topgan. Opa Uayt: “Shu tariqa Midiya-Fors

shohligi ham, Yunoniston va Rim shohliklari ham halok bo'ldi", deb aytganida, u "Yunoniston"ni ajdaho, "Rim"ni maxluq va "Midiya-Fors"ni soxta payg'ambar sifatida aniqlamoqda. U Vahiy 16:12–21 ning amalga oshishida yakshanba qonunidan boshlab o'z ko'tarilishini boshlaydigan va dunyoni Armageddonga olib boradigan ajdaho, maxluq va soxta payg'ambardan tarkib topgan oxirgi yer yuzidagi shohlikning yakuniy ko'tarilishi va qulashini ko'rsatmoqda. U Xudoning xalqini "Muqaddas Bitik sahifalarida ravshan qilingan xalqlarning ko'tarilishi va qulashini" shunday bir nuqtayi nazar sifatida qabul qilishga yo'naltirmoqdaki, toki "faqat tashqi va dunyoviy ulug'vorlikning naqadar behuda ekanini bilib olsinlar."

«Shunchaki tashqi va dunyoviy shon-shuhrat naqadar behuda ekanini o'rganishimiz»ning sababi, «asosi Xudo bo'lmagan hamma narsa halok bo'lishi»ni yanada chuqurroq anglash uchundir. Shunday ekan, Xudoga ega bo'lish yoki Xudoga ega bo'lmaslikni o'z asosimiz qilish hayot-mamot masalasidir. Fikr rivojining o'sha nuqtasidan boshlab, Sister White Xudoni o'z asosingiz qilish nimani anglatishini shunday deya ta'riflaydi: «Faqat Uning maqsadi bilan chambarchas bog'langan va Uning fe'l-atvorini ifoda etadigan narsagina bardavom bo'la oladi». U hozirgina Xudoning asosi ustida bo'lmagan hamma narsa halok bo'lishini tushuntirib berdi, va asos ustiga qurilgan narsaning ikki tomonlama mezonini shundan iboratki, biror narsa «Uning maqsadlari bilan chambarchas bog'langan» bo'lishi hamda «Uning fe'l-atvorini ifoda etishi»dir. Uning fe'l-atvori — Uning asosidir.

So'ngra u xatboshining yakunlovchi jumlasida shunday deydi: "Uning tamoyillari dunyomiz biladigan yagona sobit narsalardir." Xudoning fe'l-atvori — Uning tamoyillaridir, va Uning tamoyillari Uning fe'l-atvorini ifoda etadi. Insoniyatning barcha narsalarning asosi bo'lgan Xudoga qanday munosabatda bo'lishi hayot-mamot masalasidir. Men Daniyor kitobining o'n birinchi bobidagi asosiy tuzilma shohliklarning ko'tarilishi va qulashi haqidagi rivoyat ustiga qurilgan, deb ta'kidlayman. Shunday bir parcha borki, unda ilhom bizga to'g'ri turdagi tadqiq usulini ma'lum qiladi.

"Tarixni o'rganishning qoralanmasligi kerak bo'lgan bir turi bor. Muqaddas tarix payg'ambarlar maktablaridagi fanlardan biri edi. Uning xalqlar bilan bo'lgan muomalalari haqidagi yozuvlarda Yahovaning izlari kuzatilardi. Xuddi shuningdek, bugun ham biz Xudoning yer yuzidagi xalqlar bilan bo'lgan muomalalarini ko'rib chiqmog'imiz kerak. Biz tarixda bashoratning amalga oshishini ko'rishimiz, buyuk islohot harakatlarida Ilohiy inoyatning amallarini o'rganishimiz va buyuk kurashning so'nggi to'qnashuvi uchun xalqlarning safarbar etilishida voqealarning rivojini anglamog'imiz lozim." The Ministry of Healing, 441.

Muqaddaslangan tarixni o'rganish yer yuzidagi xalqlar bilan Xudoning munosabatlarini, shuningdek Xudoning O'z islohotchi harakatlarini O'z ilohiy inoyati bilan yo'naltirishini o'rganish sifatida anglanadi; shu bois muqaddaslangan tarix tashqi va ichki tadqiqot yo'nalishini o'z ichiga oladi. Xudoning bashoratli Kalomini tasdiqlashda tarixdan foydalanishning maqsadi o'sha bashoratli tarixdan "buyuk kurashning yakuniy to'qnashuvi uchun xalqlarning safarbar etilishida voqealarning taraqqiyotini tushunish" uchun foydalanishdir. Sister White'dan keltirilgan avvalgi xatboshi "saltanatlarining ko'tarilishi va qulashida" ifodalangan asosiy tuzilishga tayanuvchi

muqaddas tarixning bashoratli modelini barpo etish zaruratining nihoyatda teran bir sharhidan olingan edi.

“Masihiy xizmatiga tayyorgarlik sifatida, ko‘plar tarixiy va ilohiyotga oid yozuvlar bo‘yicha keng qamrovli bilim olishni zarur deb biladilar. Ular bu bilim xushxabarni o‘rgatishda o‘zlariga yordam beradi, deb faraz qiladilar. Ammo insonlarning fikr-mulohazalarini mashaqqat bilan o‘rganish, xizmatlarini kuchaytirishdan ko‘ra, uni zaiflashtirishga moyildir. Tarixiy va ilohiyotiy bilimlarga oid salmoqli jildlar bilan to‘ldirilgan kutubxonalarni ko‘rganimda, shunday deb o‘ylayman: Nega non bo‘lmagan narsa uchun pul sarflash kerak? Yuhanning oltinchi bobi bunday asarlarda topilishi mumkin bo‘lgan narsalardan ko‘ra ko‘proq narsani bizga aytadi. Masih deydi: ‘Men hayot noniman; Mening oldinga kelgan kishi hech qachon och qolmaydi; Menga ishongan kishi esa hech qachon chanqamaydi.’ ‘Men osmondan tushgan tirik Nonman; agar kim bu nondan yesa, to‘ abad yashaydi.’ ‘Menga ishongan kishi abadiy hayotga egadir.’ ‘Sizlarga aytayotgan so‘zlarim — ruh va hayotdir.’ Yuhanno 6:35, 51, 47, 63.”

“Tarixni o‘rganishning shunday bir turi borki, uni qoralab bo‘lmaydi. Muqaddas tarix payg‘ambarlar maktablaridagi fanlardan biri edi. U Zotning xalqlar bilan qilgan muomalalari haqidagi qaydlarda Yahovaning izlari kuzatilgan. Shunday ekan, bugun biz ham Xudoning yer yuzidagi xalqlar bilan qilgan muomalalarini ko‘rib chiqishimiz kerak. Biz tarixda bashoratning ro‘yobga chiqishini ko‘rishimiz, buyuk islohotchi harakatlarda Ilohiy taqdirning ishlarini o‘rganishimiz va buyuk bahsning yakuniy to‘qnashuvi uchun xalqlarning safarbar etilishida voqealarning rivojini tushunishimiz kerak.”

“Bunday tadqiqot hayotga keng va har tomonlama qarashlarni beradi. U bizga uning o‘zaro aloqalari va bog‘liqliklaridan muayyan darajada tushuncha hosil qilishga, jamiyat va xalqlarning buyuk birodarligida bir-birimiz bilan naqadar ajoyib tarzda bog‘langanligimizni, hamda bir a‘zoning zulm ostida qolishi va tahqirlanishi qay darajada barchaning yo‘qotishiga aylanishini anglashga yordam beradi.

“Lekin, odatda o‘rganiladigan tarix insonning yutuqlari, uning jangdagi g‘alabalari, hokimiyat va buyuklikka erishishdagi muvaffaqiyati bilan mashg‘uldir. Insonlar ishlarida Xudoning amali nazardan chetda qoladi. Uning maqsadining xalqlarning ko‘tarilishi va qulashida qanday amalga oshirishini kamdan-kam odam o‘rganadi.

“Va, ko‘p jihatdan, o‘rganilib va o‘qitilayotgan ilohiyot faqat insoniy taxminlarning qaydidan iborat bo‘lib, faqatgina ‘maslahatni bilimsiz so‘zlar bilan xiralashtirish’ga xizmat qiladi. Juda ko‘p hollarda bu ko‘plab kitoblarni to‘plashdagi sabab ong va jon uchun ozuqa olish istagidan ko‘ra, faylasuflar va ilohiyotchilar bilan tanish bo‘lishga intilish, nasroniylikni xalqqa ilmiy atamalar va ta‘riflar bilan taqdim etish istagi bo‘ladi.”

“Yozilgan kitoblarning hammasi ham muqaddas hayot maqsadiga xizmat qila olmaydi. «Mendan o‘rganing», — dedi Ulug‘ Muallim, — «bo‘yinturug‘imni ustingizga oling», «Mening muloyimligim va kamtarligimni o‘rganing». Sizning aqliy mag‘rurligingiz hayot noniga muhtojlikdan halok bo‘layotgan jonlar bilan muloqot qilishingizda sizga yordam bermaydi. Bu kitoblarni o‘rganishingizda siz ularning Masihdan o‘rganishingiz lozim bo‘lgan

amaliy saboqlarning o‘rnini egallashiga yo‘l qo‘ymoqdasiz. Bu tadqiqotning natijalari bilan xalq oziqlanmaydi. Aqlni shunchalik toliqtiradigan tadqiqotlarning juda oz qismigina kishiga jonlar uchun muvaffaqiyatli mehnatkash bo‘lishiga yordam beradigan narsani taqdim etadi.”

Najotkor «kambag‘allarga xushxabarni va’z qilish uchun» keldi. Luqo 4:18. U O‘z ta’limotida eng sodda iboralar va eng ravshan timsollardan foydalandi. Va shunday deyilgan: «oddiy xalq Uni mamnuniyat bilan tinglar edi». Mark 12:37. Bu davr uchun Uning ishini qilishga intilayotganlar U bergan saboqlarning yanada chuqurroq ma’nosini anglashga muhtojdirlar.

“Barhayot Xudoning so‘zlari har qanday ta’limdan yuksakdir. Xalqqa xizmat qiluvchilar hayot nonidan bahramand bo‘lishlari kerak. Bu ularga ruhiy quvvat beradi; shunda ular odamlarning barcha toifalariga xizmat qilishga tayyor bo‘ladilar.” The Ministry of Healing, 441–443.

Opa Uayt yana shuni ta’kidlaydiki, podshohlarning tanlovlariga ko‘ra Xudoning qudrati podshohlarni taxtga o‘tqazishda va taxtdan tushirishda qanday namoyon bo‘lishini anglash tarixni o‘rganishning haqiqiy falsafasidir.

“Xalqlar tarixida Xudoning Kalomini o‘rganuvchi ilohiy bashoratning so‘zma-so‘z bajo bo‘lishini ko‘rishi mumkin. Bobilda, oxir-oqibat chilparchin etilib, vayron bo‘lib, yo‘q bo‘lib ketdi, chunki farovonlik davrida uning hukmdorlari o‘zlarini Xudodan mustaqil deb bilganlar va o‘z saltanatlarining ulug‘vorligini insoniy yutuqqa nisbat bergan edilar. Midiya-Fors davlati Osmonning g‘azabiga duchor bo‘ldi, chunki unda Xudoning qonuni oyoqosti qilingan edi. Xudodan qo‘rqish xalqning mutlaq ko‘pchiligi qalbida hech qanday o‘rin topmagan edi. Yovuzlik, kufr va buzuqlik hukm surdi. Shundan keyin kelgan saltanatlar bundan ham tubanroq va buzuqroq bo‘ldilar; va bular axloqiy qadr-qimmat mezonida tobora pastlab, yana ham pastroqqa quladilar.”

Yer yuzidagi har bir hukmdor amalga oshiradigan hokimiyat Osmon tomonidan ato etilgandir; va unga shu tariqa berilgan hokimiyatdan qanday foydalanishiga uning muvaffaqiyati bog‘liqdir. Har biriga ilohiy Kuzatuvchining so‘zi shudir: “Men seni belingdan bog‘ladim, holbuki sen Meni tanimading.” Ishayo 45:5. Va qadimda Navuxadnazarra aytilgan so‘zlar har biri uchun hayot sabog‘idir: “Gunohlaringdan adolat bilan voz kech, nohaqliklaringni esa kambag‘allarga rahm-shafqat ko‘rsatish bilan; ehtimol, bu sening osoyishtaliging uzayishiga sabab bo‘lar.” Doniyor 4:27.

Bu narsalarni anglash,—“solihlik xalqni ulug‘laydi”; “taxt solihlik bilan barpo etiladi” va “rahm-shafqat bilan mustahkam turadi”, degan haqiqatlarni anglash; “shohlarni tushiradigan va shohlarni taxtga ko‘taradigan” Zotning qudrati namoyon bo‘lishida ushbu tamoyillarning amal qilishini tan olish,—mana shu tarix falsafasini anglashdir. Hikmatlar 14:34; 16:12; 20:28; Doniyor 2:21.

“Bu holat faqat Xudoning Kalomida ravshan bayon etilgan. Bu yerda shuni ko‘rsatadiki, xalqlarning ham, alohida insonlarning ham qudrati ularni yengilmasdek ko‘rsatadigan imkoniyatlar yoki vositalarda emas; u ularning faxrlanib aytadigan buyukligida ham topilmaydi. Ular Xudoning maqsadini qay darajada sadoqat bilan bajo keltirishlari bilan o‘lchanadi.” Prophets and Kings, 501, 502.

O‘n bir va o‘n ikki-oyatlardagi mavzu — janub podshohining yuksalishi va qulashidir, ammo bundan ham muhimrog‘i, bu oyatlar bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanishini hamda o‘ninchi oyatda ifodalanganidek, 1989 yilda oxirat davrida boshlangan uch sinovning ikkinchisini belgilab beradi.

O‘sha muhrlanish Doniyorning sherlar inida bo‘lishi, olovli pechdagi uch sodiq kishining tajribasi, ikkinchi bobda keltirilgan hayvonlar qiyofasidagi haykal haqida Navuxodonosorning tushini anglash uchun Doniyor va uch sodiq kishining ibodat qilishi, to‘qqizinchi bobda Doniyorning Levilar yigirma olti bobdagi ibodatni qilishi, bilimning ortishini anglaydigan donolar, Zakariyo uchinchi bobda Yoshua gunohining olib tashlanishi, to‘rtinchi bobda Zarubabel, Yusufning Misrda ikkinchi hokim bo‘lib qolishi, Hosil bayrami arafasida o‘n kun davomida yuqori xonada bo‘lgan shogirdlar, Exeter lager yig‘inidagi Milleritlar, Tantanali Kirishda Lazarning yurishga boshchilik qilishi va Vahiy yettinchi bobdagi bir yuz qirq to‘rt ming orqali tasvirlangan.

O‘n birinchi oyat 2014-yilda Ukraina urushining boshida yetib keldi va 2023-yilning iyulida Xudoning xalqi “oqartiriladigan” vizual sinov boshlandi. O‘n birinchi bobdagi beshinchi qator o‘n uchinchi oyatdan o‘n beshinchi oyatgachadir.

Beshinchi qatorning umumiy ko‘rinishi

Chunki shimol podshohi qaytib keladi va avvalgidan ham kattaroq bir lashkarni maydonga chiqaradi; hamda ma’lum yillardan keyin albatta ulkan qo‘shin va ko‘p boylik bilan keladi. O‘sha zamonlarda ko‘plar janub podshohiga qarshi bosh ko‘taradilar; xalqing ichidagi talonchilar ham vahiy-ni ro‘yobga chiqarish uchun o‘zlarini yuksaltiradilar; ammo ular yiqiladilar. Shunday qilib shimol podshohi kelib, qamal tepaligi barpo etadi va eng mustahkam shaharlarni egallaydi; janubning kuchlari ham, uning sara xalqi ham bardosh bera olmaydi, qarshilik ko‘rsatishga esa hech qanday quvvat bo‘lmaydi. Doniyor 11:13–15.

Bu oyatlar miloddan avvalgi 200-yilda amalga oshdi va ular qarama-qarshi shohlar hamda ularning ittifoqlarini o‘z ichiga olgan Panium jangini ko‘rsatadi; shu bilan birga, bu oyatlar tarixdagi shunday nuqtani ham ifodalaydiki, unda butparast Rim ilk bor Doniyor o‘n birinchi bob tarixida o‘zini namoyon qildi. Ushbu oyatlar Muqaddas Kitob bashoratidagi oltinchi shohlikning yakuniy yuksalishi va qulashini, shuningdek Masihning Qaysariya Filipiga tashrif buyurganiga oid Muqaddas Kitob tarixini ham o‘z ichiga oladi; o‘sha yerda Butrus bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanishini belgilab beradi. Bu tarix o‘n ikkinchi bobdagi “poklanib, oppoq bo‘lib va sinalib” turishdan iborat bo‘lgan uch sinovning uchinchisi kelishi bilan bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanishini timsollaydi.

Ushbu uch oyat o‘n oltinchi oyatga olib boradi; unda Qo‘shma Shtatlardagi yakshanba qonuni tasvirlangan. 1844-yil 17-avgustda Exeter lager yig‘ilishi nihoyasiga yetganida, dono bokiralar “Yarim tun nidosi” xabarini oltmish olti kun ichida Qo‘shma Shtatlarning sharqiy dengizbo‘yi bo‘ylab tarqatdilar. Shunday bir davr borki, unda barcha bokiralar uyg‘onadi, va bir toifa moyga ega emas, hamda bu aniqlab beradigan hamma narsa bilan birga. Simon Barjona ismi Butrusga o‘zgartirilganida, bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanishi belgilab qo‘yiladi. Ana shu nuqtadan e’tiboran Iso shogirdlarga xoch bilan bog‘liq voqealar haqida ta’lim bera boshladi.

Xoch — sinov muddatining yakunlanishining ramzidir va o‘z navbatida Ilyos orqali oldindan timsollangan Yahyo cho‘mdiruvchi orqali timsollangan Uilyam Miller, xuddi Yahyo cho‘mdiruvchi va Ilyos qilganidek, “sinov muddatining yakunlanishi bilan bog‘liq voqealar”ni taqdim etish uchun ko‘tarildi. Yahyo buni shunday ifoda etgan.

Ammo u ko‘plab farziylar va sadduqiylarning uning suvga cho‘mdirish marosimiga kelayotganini ko‘rgach, ularga dedi: “Ey ilonlar nasli, kelajak g‘azabdan qochishga sizni kim ogohlantirdi?” Matto 3:7.

Ilyos buni shunday dedi.

Va Axab muqaddas daraxtzor qildi; Axab esa o‘zidan oldin bo‘lgan Isroilning barcha shohlaridan ham ortiqroq Isroilning Egasi Xudosini g‘azablantirdi. Uning kunlarida Baytillik Xiyel Erixoni qayta qurdi: uning poydevorini to‘ng‘ich o‘g‘li Abiram hisobiga soldi va darvozalarini kenja o‘g‘li Segub hisobiga o‘rnatdi; bu, Egamiz Nun o‘g‘li Yoshua orqali aytgan so‘ziga muvofiq edi. Va Gilad aholisidan bo‘lgan tishbiyalik Ilyos Axabga dedi: “Men huzurida turgan Isroilning Egasi Xudo hayotdir, bu yillarda mening so‘zimdan boshqa na shudring, na yomg‘ir bo‘ladi.” 3 Shohlar 16:33–17:1.

Uilyam Millerning zamonaviy islohotchi sifatidagi faoliyati haqida gapirar ekan, Oq opa shunday degan:

“Insonlar o‘z xavf-xatarlarini anglab uyg‘onishlari, sinov muddatining yakunlanishi bilan bog‘liq tantanavor voqealarga tayyorgarlik ko‘rishga da‘vat etilishlari zarur edi.” The Great Controversy, 310.

Doniyorning o‘n birinchi bobining so‘nggi olti oyati “sinov muddatining yakuniga bog‘liq hodisalar”ni ifodalaydi. Bu hodisalar oxirzamon chog‘ida, 1989 yilda, muhrdan yechildi va ular ravshan ochib berildi.

“Xochga mixlanishidan oldin Najotkor O‘z shogirdlariga O‘zi o‘limga topshirilishi va qabrdan yana tirilishi kerakligini tushuntirdi, va farishtalar Uning so‘zlarini aql va qalblarga muhrlash uchun hozir edilar. Ammo shogirdlar Rim zulmi bo‘yinturug‘idan vaqtinchalik xalos bo‘lishni kutayotgan edilar, va barcha umidlari jam bo‘lgan Zotning sharmandali o‘limga duchor bo‘lishi haqidagi fikrga toqat qila olmadilar. Ular eslab qolishlari lozim bo‘lgan so‘zlar onglaridan siqib chiqarildi; va sinov vaqti kelganda, u ularni tayyorgarliksiz holda topdi. Isoning o‘limi ularning umidlarini, xuddi U ularni oldindan ogohlantirmagandek, butunlay barbod qildi. Shunday qilib, bashoratlarda ham kelajak bizga, xuddi Masihning so‘zlari orqali shogirdlarga ochib berilgani kabi, ravshan ochib berilgan. Inoyat muddatining yopilishi bilan bog‘liq voqealar va musibat vaqti uchun tayyorgarlik ko‘rish ishi aniq bayon etilgan. Ammo behisob ko‘pchilik bu muhim haqiqatlarni, go‘yo ular hech qachon vahiy qilinmagandek, tushunmaydi. Shayton ularni najot uchun dono qiladigan har qanday taassurotni tortib olish uchun poylab turadi, va musibat vaqti ularni tayyorsiz holda topadi.” The Great Controversy, 595.

Qaysariya Filipida, ya‘ni Paniumda, o‘n uchinchi oyatdan o‘n beshinchi oyatgacha bo‘lgan joyda Masih O‘z shogirdlariga xoch haqida ta‘lim bera boshladi; shu tariqa bu, 1844-yil 22-oktabrgacha

bo‘lgan Exeter lager yig‘ini tarixining timsoli bo‘ldi. Bir yuz qirq to‘rt minglikning isloh harakati boshida “sinov muddatining yopilishi bilan bog‘liq voqealar” muhrdan chiqarildi, va bir yuz qirq to‘rt minglikning harakati oxirida “sinov muddatining yopilishi bilan bog‘liq voqealar” qirqinchi oyatning yashirin tarixida muhrdan chiqariladi.

“Bugun, Ilyos va Yahyo Cho‘mdiruvchining ruhi va qudrati ila, Xudo tomonidan tayinlangan xabarchilar hukmga mahkum bir dunyoning e‘tiborini inoyat muddatining yakuniy soatlari hamda Shohlar Shohi va hukmdorlar Hukmdori sifatida Iso Masihning zohir bo‘lishi bilan bog‘liq bo‘lib, tez orada yuz berajak tantanali voqealarga qaratmoqdalar.” Payg‘ambarlar va Shohlar, 715, 716.

“Sinov muddati tugashi bilan bog‘liq voqealar” qirqinchi oyatning yashirin tarixida muhrdan yechilgan voqealardir. Zakariyo kitobining uchinchi bobida tergov hukmining yakuniy manzaralari tasvirlangan. Ilhom Zakariyoning guvohligini Hizqiyol kitobining to‘qqizinchi bobida muhrlanganlar bilan birlashtiradi.

“Xudoning xalqi yurtida qilinayotgan jirkanch ishlar uchun nola qilib, yig‘lamoqda. Ular ko‘z yoshlar bilan ilohiy qonunni oyoqosti qilayotgan fosiqlarni o‘zlarining xatari haqida ogohlantiradilar, va ta‘riflab bo‘lmas qayg‘u bilan o‘z gunohlari sababli Egamiz huzurida o‘zlarini kamtar tutadilar. Fosiqlar ularning qayg‘usini masxara qiladilar, jiddiy da‘vatlarini kulgiga oladilar va o‘zlari zaiflik deb ataydigan narsani istehzo qiladilar. Ammo Xudoning xalqining iztirobi va xorlanishi ularning gunoh oqibatida yo‘qotilgan kuch va xulq-atvor olijanobligini qayta tiklayotganlarining shubhasiz dalilidir. Aynan ular Masihga tobora yaqinlashayotganlari va ko‘zlari Uning mukammal pokligiga qadalganligi sababli gunohning nihoyatda gunohkor ekanini shu qadar aniq anglaydilar. Ularning tavbasi va o‘zini past tutishi Xudoning nazarida o‘zida hech qanday nadomat sababi ko‘rmaydigan, Masihning kamtarligini mensimaydigan va Xudoning muqaddas qonunini buzib turib barkamollik da‘vo qiladiganlarning o‘ziga ishongan, mag‘rur ruhidan cheksiz darajada maqbulroqdir. Muloyimlik va qalb kamtarligi kuch va g‘alaba uchun shartdir. Xoch etagida bosh egadiganlarni ulug‘vorlik toji kutmoqda. Bu motam tutuvchilar baxtlidir, chunki ular taskin topadilar.”

“Sodiq, ibodat qiluvchi kishilar, go‘yo Xudo bilan birga ichkariga qamab qo‘yilgandekdirlar. Ular o‘zlari qanchalik ishonchli tarzda himoyalanganlarini bilmaydilar. Shayton tomonidan gijgijlangan bu dunyoning hukmdorlari ularni yo‘q qilishga urinmoqdalar; ammo agar ularning ko‘zlari Dotandagi Elishoning xizmatkorining ko‘zlari ochilgani kabi ochilsa edi, ular o‘z atrofida qarorgoh qurgan Xudoning farishtalarini ko‘rgan bo‘lur edilar; ularning yorqinligi va ulug‘vorligi zulmat lashkarlarini tiyib turibdi.

“Xudoning xalqi Unga yurak pokligi uchun iltijo qilib, Uning huzurida o‘z jonlarini ezganlarida, ularga nisbatan: «Kir kiyimlarni ulardan yechib olinglar», degan buyruq beriladi va dalda beruvchi so‘zlar aytiladi: «Mana, Men gunohingni sendan olib tashladim, va seni bayramona kiyimlar bilan kiydiraman». Masihning solihligining dog‘siz libosi sinovdan o‘tgan, vasvasaga duchor bo‘lgan, ammo sodiq qolgan Xudo farzandlari ustiga kiydiriladi. Nafratga uchragan qoldiq ulug‘vor kiyimlarga burkanadi va endi hech qachon dunyoning buzuqliklari bilan bulg‘anmaydi. Ularning ismlari Qo‘zining hayot kitobida saqlanib qoladi, barcha asrlarning sodiqlari qatoriga yozib qo‘yiladi. Ular aldaydigan zotning hiylalariga qarshi

turganlar; ajdahoning bo‘kirishi ularni sadoqatdan qaytara olmagan. Endi ular vasvasachining makrlaridan abadulabad omondirlar. Ularning gunohlari gunohning muallifiga yuklatiladi. Va qoldiq nafaqat kechiriladi va qabul qilinadi, balki sharaflanadi ham. Ularning boshlariga «go‘zal salla» qo‘yiladi. Ular Xudo uchun podshohlar va ruhoniylar bo‘ladilar. Shayton o‘z ayblovlarini ilgari surib, bu jamoani halok qilishga urinayotgan paytda, ko‘rinmas muqaddas farishtalar u yoq-bu yoqqa qatnab, ularning ustiga tirik Xudoning muhrini qo‘yib yurardilar. Bular Qo‘zi bilan birga Sion tog‘ida turadigan, peshonalariga Otaning ismi yozilgan zotlardir. Ular taxt oldida yangi qo‘shiqni aytadilar, yerdan qutqarib olingan yuz qirq to‘rt mingdan boshqa hech kim o‘rgana olmaydigan o‘sha qo‘shiqni. «Bular Qo‘zi qayerga bormasin, Uning ortidan ergashadiganlardir. Bular Xudo va Qo‘zi uchun ilk hosil bo‘lishlari uchun odamlar orasidan qutqarib olinganlardir. Ularning og‘zida hiyla topilmadi, chunki ular Xudoning taxti oldida aybsizdirlar.»»

“Endi Farishtaning quyidagi so‘zlari to‘la-to‘kis bajo bo‘ldi: ‘Endi tingla, ey oliy ruhoniyy Yohua, sen va oldingda o‘tirgan hamrohlaring; chunki ular hayrat uyg‘otadigan odamlardir; zero, mana, Men O‘z xizmatkorim — Novdani keltiraman.’ Masih O‘z xalqining Qutqaruvchisi va Xaloskorlari sifatida namoyon bo‘ladi. Endi haqiqatan ham qoldiq ‘hayrat uyg‘otadigan odamlardir’, chunki ularning musofirlik yo‘lidagi ko‘z yoshlari va xorlanishi Xudo va Qo‘zining huzurida quvonch hamda sharafiga o‘rin bo‘shatadi. ‘O‘sha kunda Egamizning Novdasi go‘zal va ulug‘vor bo‘ladi, yerning mevasi esa Isroildan qutulib qolganlar uchun a‘lo va ko‘rkam bo‘ladi. Va shunday bo‘ladiki, Sionda qolgan va Quddusda omon qolgan kishi muqaddas deb ataladi, ya‘ni Quddusda tiriklar qatoriga yozilgan har bir kishi.’” Testimonies, 5-jild, 474–476.

Vahiy kitobidagi bir yuz qirq to‘rt ming kishi — yurtda bo‘layotgan jirkanchliklar uchun “oh tortib, faryod qilayotgan” paytda “muhrlanadigan” Hizqiyolning o‘sha guruhidir. Ular Masihning solihligi libosi va avval Xudoning xalqi bo‘lmagan, ammo endi Xudoning xalqiga aylangan Butrusning “shohlar va ruhoniylar”ini ifodalovchi chiroyli salla berilganda muhrlanadilar.

Ammo sizlar tanlangan nasl, shohona ruhoniylilik, muqaddas xalq, Xudoning xos mulkisizlar; toki sizlarni zulmatdan O‘zining ajoyib nuriga da‘vat etgan Zotning fazilatlarini e‘lon qilgaysizlar. Sizlar ilgari xalq emas edingizlar, endi esa Xudoning xalqisizlar; ilgari rahm-shafqat topmagan edingizlar, endi esa rahm-shafqat topdingizlar. Ey seviklilar, sizlardan musofirlar va g‘ariblar sifatida iltijo qilamanki, jonga qarshi jang qiluvchi jisman shahvatlardan o‘zingizni tiyinglar; g‘ayriyahudiylar orasida yurish-turishingizni halol tutinglar, toki ular sizlar haqida yovuzlik qiluvchilar deb gapirayotgan bo‘lsalar-da, kuzatadigan ezgu ishlaringiz orqali nazorat kunida Xudoni ulug‘lasinlar. 1 Butrus 2:9–12.

Endi esa, agar sizlar haqiqatan ham Mening ovozimga itoat etib, ahdimni saqlasangizlar, unda barcha xalqlar orasida Menga xos qimmatbaho xazina bo‘lasizlar; chunki butun yer Menikidir. Va sizlar Men uchun ruhoniylar shohligi va muqaddas xalq bo‘lasizlar. Bular sen Isroil o‘g‘illariga aytadigan so‘zlardir. Chiqish 19:5, 6.

“Yer tarixining oxirgi kunlarida Xudoning O‘z amrlarini saqlovchi xalqi bilan ahdi yangilanmog‘i kerak. ‘O‘sha kuni Men ular uchun dala hayvonlari bilan, osmon qushlari bilan va yerda sudralib yuruvchilar bilan ahd tuzaman; kamon, qilich va urushni yerdan yo‘q

qilaman va ularni xavfsiz yotqizaman. Seni O‘zimga abadulabad unashtiraman; ha, seni O‘zimga solihlikda, adolatda, mehr-shafqatda va rahm-shafqatlarda unashtiraman. Seni O‘zimga sadoqatda unashtiraman; va sen Egamizni tanib bilasan.’

“‘Va o‘sha kunda shunday bo‘lurki, Men eshiturman, deydi Egamiz, Men osmonlarni eshiturman, va ular yerni eshiturlar; va yer donni, sharobni hamda moyni eshitur; va ular Yizreelni eshiturlar. Va Men uni O‘zim uchun yerga ekurman; va marhamat topmagan kishiga marhamat qilurman; va Mening xalqim bo‘lmaganlarga: Sen Mening xalqimsan, deyman; va ular: Sen mening Xudoyimsan, derlar.’ Ho‘sheya 2:14–23.”

“‘O‘sha kunda,... Isroilning qoldig‘i va Yoqub xonadonidan qutulib qolganlar... Egamizga, Isroilning Muqaddas Zotiga, haqiqat ila tayanadilar.’ Ishayo 10:20. ‘Har bir millat, qabila, til va xalq’ orasidan shundaylar topiladiki, ular ‘Xudodan qo‘rqinglar va Unga ulug‘vorlik beringlar; chunki Uning hukm soati keldi’, degan xabarga mamnuniyat bilan javob beradilar. Ular o‘zlarini bu yerga bog‘lab turgan har bir butdan yuz o‘giradilar va ‘osmonni, yeru dengizni va suv buloqlarini yaratgan Zotga sajda qiladilar.’ Ular har qanday chirmashuvdan ozod bo‘ladilar va dunyo oldida Xudoning marhamatining yodgorliklari sifatida turadilar. Har bir ilohiy talabga itoat etgan holda, ular farishtalar va insonlar tomonidan ‘Xudoning amrlarini saqlaydigan va Iso imoniga ega bo‘lganlar’ deb tan olinadilar. Vahiy 14:6–7, 12.”

“‘Mana, shunday kunlar keladiki, — deydi Rabbiiy, — omochchi o‘ruvchiga yetib oladi, uzum bosuvchi esa urug‘ sepuvchiga; tog‘lardan shirin sharob tomchilab oqar, barcha tepaliklar erib ketar. Men xalqim Isroilning asirligini qaytaraman, ular vayron bo‘lgan shaharlarni qayta qurib, ularda yashaydilar; uzumzorlar barpo etib, ularning sharobidan ichadilar; bog‘lar yaratib, ularning mevasidan yeydilar. Men ularni o‘z yerlariga ekib qo‘yaman, va ularga bergan yerimdan ular endi hech qachon sug‘urib tashlanmaydilar, — deydi Egang Xudoying. Amos 9:13–15.’” Review and Herald, 1914-yil 26-fevral.

Shunisi ravshanki, bir yuz qirq to‘rt minglikning so‘nggi tanlangan avlodi muhrlangan paytdan boshlab ham, G‘ayriyahudiylarning ziyorat kuni davomida bir yuz qirq to‘rt minglikning turmush tarzi (muomalasi) orqali ta‘sir lanishi mumkin bo‘lgan G‘ayriyahudiylar hali ham mavjuddir.

“‘Insoniy qudrat va insoniy kuch Xudoning jamoatini barpo etmagan, va uni yo‘q ham qila olmaydi. Jamoat insoniy qudrat qoyasi ustiga emas, balki Asrlar Qoyasi bo‘lgan Iso Masih ustiga qurilgan, va ‘do‘zax eshiklari unga qarshi ustun kelolmaydi.’ Matto 16:18. Xudoning huzuri O‘z ishiga barqarorlik baxsh etadi. ‘Amirlarga ham, najot bera olmaydigan inson o‘g‘liga ham suyanmanglar,’ degan kalom bizga keladi. Zabur 146:3. ‘Sokinlik va ishonch sizning qudratingiz bo‘ladi.’ Ishayo 30:15. Haqning abadiy tamoyillari ustiga asoslangan Xudoning ulug‘vor ishi hech qachon barbod bo‘lmaydi. U kuchdan kuchga qarab ilgarilab boradi, ‘kuch bilan ham emas, qudrat bilan ham emas, balki Mening Ruhim bilan, deydi Sarvari Olam.’ Zakariyo 4:6.”

“‘«Zarubabelning qo‘llari bu uyning poydevorini qo‘ydi; uning qo‘llari uni tamomlaydi» degan va‘da so‘zma-so‘z bajo keltirildi. 9-oyat. «Yahudiylarning oqsoqollari bino qurdilar va Xaggay payg‘ambar hamda Iddoning o‘g‘li Zakariyoning bashorati orqali ravnaq topdilar. Ular Isroil Xudosining amri bo‘yicha, shuningdek Fors shohlari Kurush, Doro va Artaxshashtning amri

bo'yicha bino qurdilar va uni tugatdilar. Bu uy podsho Doroning hukmronligining oltinchi yilida Adar oyining [o'n ikkinchi oy] uchinchi kunida bitkazildi». Ezra 6:14, 15.”
Payg'ambarlar va Shohlar, 595, 596.

O'n uchinchi oyatdan o'n beshinchi oyatgacha bo'lgan oyatlar Yakshanba qonuni davrida Shabbatga rioya qiluvchilar uchun sinov muddatining yopilishiga olib boradigan bashoratli voqealarni ifodalaydi. Ular, shuningdek, Doniyor o'n ikkinchi bobining o'ninchi oyatidagi uch bosqichning uchinchisini ham ifodalaydi. O'ninchi oyat — “poklanish”, o'n birinchi va o'n ikkinchi oyatlar “oppoq qilinish”ni ifodalaydi, o'n uchinchi oyatdan o'n beshinchi oyatgacha bo'lgan oyatlar esa Shabbatga rioya qiluvchi bokiralar “sinovdan o'tkaziladigan” lakmus sinovini ifodalaydi.

Doniyor kitobidagi ichki xabar yettidan to'qqizinchi boblargacha bo'lgan Ulai daryosi vahiyida, tashqi xabar esa o'ndan o'n ikkinchi boblargacha bo'lgan Hiddekel daryosi vahiyida ifodalanadi. O'n ikkinchi bob ichki va tashqi vahiylarning har ikkisinin cho'qqisidir va unda Masih bir yuz qirq to'rt mingni qanday ko'tarib chiqishi hamda poklashi bayon etiladi. O'ndan o'n oltinchigacha bo'lgan oyatlar qirqinchi oyatning 1989-yildan boshlab qirq birinchi va o'n oltinchi oyatlardagi yakshanba qonunigacha bo'lgan yashirin tarixini ifodalaydi. Yashirin tarixga mos keladigan oyatlar o'n ikkinchi bobning o'ninchi oyatining mukammal bajo bo'lishini ifodalaydi.

Ko'plar poklanadi, oppoq qilinadi va sinaladi; ammo fosiqlar fosiqlik qilishda davom etadilar; fosiqlardan hech biri anglamaydi; lekin donolar anglaydilar. Va kundalik qurbonlik olib tashlanadigan va vayron qiluvchi jirkanchlik o'rnatiladigan vaqtdan boshlab bir ming ikki yuz to'qson kun bo'ladi. Kutib turib, bir ming uch yuz o'ttiz besh kungacha yetib kelgan kishi baxtlidir. Doniyor 12:10–12.

O'ndan o'n oltinchi oyatgacha bo'lgan oyatlarni anglaydigan va ham “aqliy”, ham “ruhiy” jihatdan muhrlangan “donolar” — qirqinchi oyatning yashirin tarixida ifodalangan tashqi bashoratli xabarni tushunadiganlardir; va ular Yakshanba qonunidan oldin o'sha tushunchada “aqliy” jihatdan mustahkamlangan bo'ladilar. “Donolar” — Vahiy kitobining o'n birinchi bobi va o'n birinchi oyatida ifodalangan ichki xabar orqali o'zgartirilgan va Yakshanba qonunidan oldin o'sha tajribada qaror topgan kishilardir.

“Dono”lar “kutish” bilan bog'liq “baraka”ni qabul qilganlardir; bu esa bir yuz qirq to'rt mingni o'n bokiraning mukammal va yakuniy bajo keltirilishini amalga oshiruvchilar sifatida belgilaydi. Vahiy o'n birinchi bob, o'n birinchi oyat, 2023 yil iyulida sodir bo'ldi; shu tariqa “oxirzamon vaqti” belgilandi. O'sha paytda Doniyor va Vahiy ikki guvoh orqali, 2023 yil iyulida muhrdan ochilgan bilimning ortishi bir yuz qirq to'rt mingning muhrlanish jarayonini aniqlab berishini ko'rsatadi. O'n bir ustiga o'n bir yigirma ikkiga teng, bu esa ilohiylik bilan insoniyatning birikishining ramzidir; bir yuz qirq to'rt mingni hosil qiladigan uch bosqichli poklanish jarayonidan o'tganlar Doniyor o'n ikkinchi bob, o'n ikkinchi oyatda ko'rsatilgan bo'lib, bu Palmonining yana bir imzosini taqdim etadi, chunki o'n ikki karra o'n ikki bir yuz qirq to'rt mingtir.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

